

סוויטה שמית - ביקורות | Semitic Suite – Reviews

מנשה רבינא:

- "העיטור המקשט את המלודיה והאקורד הקובע בסיס הרמוני לה מהווים יסודות מתנגדים. המזרח פיתח את זמרתו בסלסולים תוך ויתור על ההרמוניה, והמערב גילה נצורות בהרמוניה תוך מלחמה מתמדת בסלסול. הקומפוזיטור העברי השב למזרח כשהוא טעון אוצר הרמוני נאלץ לחפש דרך למיזוג היסודות, והוא נתקל בקשיים מרובים. אין זה סוד שהקהל שלנו מחבב דווקא את השירים אשר בהם ניכרים יסודות מערביים, ואילו את השיר המזרחי אין הוא קלט על נקלה. אין להתפלא על כך. הקולנוע, הרדיו מחדירים לסביבתנו צלילים אשר במערב יסודם, ועבודתם החלוצית של בני המזרח (וברכה צפירה בראשם) נתקלת באי-הבנה. הקומפוזיטור הרציני יכול לעזור לנו ברכישת היסודות המזרחיים, צלילי תזמורת סימפונית מעוררים יחס כבוד בשומע, והם מסוגלים לקרבו אל היסודות החדשים. מבין הקומפוזיטורים שלנו הסתגל בוסקוביץ' במהירות מפליאה ליסוד המזרחי. דבר זה הורגש בקונצ'רטו של לאבוב אשר נכתב זמן קצר לאחר בואו ארצה, ומאז ממשיך היוצר לפתח את היסודות המזרחיים ולהעמיקם. בוסקוביץ' ידע לדלות אפילו מהפסנתר החדגוני גונים ובני-גונים מזרחיים, וברור שמהתזמורת רבת הכלים הוא יודע לדלות כהנה וכהנה. אין זה מקרה שכלי ההקשה תופסים ביצירתו מקום נכבד. הבלטת הריתמוס חשובה מאוד בזמרת המזרח. אבל גם המילוס שלה שונה מהמילוס המערבי. הזמר של המזרח משמיע רק מוטיב קצר והוא חוזר עליו פעמים מספר תוך שינויים קלים: הוא מוסיף צליל מעבר, מרבה גלישה (גליסאנדו) ומשתמש גם ברווחים קטנים יותר ממחצית הטון. בכל אלה משתמש הקומפוזיטור בוסקוביץ' ב'סוויטה השמית' שלו. הוא אינו קובע הרמוניות ברורות. הוא מרבה בנגינת אוניסונו, כמוקבל בזמרת ערב; המוטיבים שלו קצרים מאוד והדיאפזון (היקף הצלילים) שלו מוגבל ואינו מגיע לגבולות האוקטבה. הקומפוזיטור בוסקוביץ' נמנע גם מהעמדת שתי מלודיות זו מול זו כמוקבל במערב. רוב הקטעים ב'סוויטה השמית' בנויים רק על מוטיב אחד. צמצום זה, הגבלה זו, מוסיפים לקטע אופי מזרחי".

- "הוא בנוי על מוטיב קצר בן 4 צלילים, בתוספת חמישי כעיטור. אם השומע ינסה להשמיע את הצליל היסודי (מובן שהוא לא ינסה זאת בקול רם באולם-הקונצרטים), אשר אותו הוא מוצא על נקלה בשירי המערב – ייתקל בקושי. למוטיב יש צליל המכונה 'מרכזי'. זוהי אחת הסגולות של המוטיבים המזרחיים"

דברי מנשה רבינא מובאים בספר א.א. בוסקוביץ', חיינו, יצירתו והגותו¹. מתוך תוכנייה של קונצרט הבכורה ל"סוויטה שמית" בנוסח התזמורת שנערך ב-27 בפברואר 1946 על-ידי התזמורת הסימפונית של ההסתדרות בניצוחו של פרנק פולאק (פולג).

דוד רוזליו:

- התזמורת הסימפונית מייסודה של הסתדרות העובדים ובניצוח של פרנק פולאק הגישה את תוכניתה השנייה ביום ג' 26 לחודש זה. תוכנית קלאסית מורכבת מיצירות מוצארט (פתיחה לדון ג'ובאני), באך (קונצ'רטו ברנדנבורגי שלישי) ובטהובן (סימפוניה שמינית), שנוסף לה 'מלח' על-ידי ביצוע-בכורה של 'סוויטה שמית' לבוסקוביץ'. רוב הפרקים שמהם מורכבת הסוויטה כבר נוגנו על פסנתר על-ידי מר פולאק, וכעץ הופיעו בעיבוד לתזמורת. בוסקוביץ' שואף בבירור ובהבלטה ליצירת סגנון מוסיקלי חדש, והוא סגנון 'מזרחי' מובהק. מתוך ויתור על כל יסוד הרמוני ומלודי הלקוח מעולם המוסיקה המערבית, הוא יוצר מנגינות מותאמות לעולם המוסיקה המזרחית, הערבית. וגם העיבוד ההרמוני ומבנה ההתפתחות הולכים בעקבות המוסיקה הזאת. בוסקוביץ' הכיר את הבעיה, שאי אפשר להמשיך בארץ זו ביצירות הבנויות לפי טוהרת מושגי העולם המערבי: הנוף, סגנון החיים, הסביבה, תובעים מפנה ותפיסה יסודית אחרת. אולם לי נראה כי בשיטתו של בוסקוביץ' יש מעין קפיצת דרך. הבעיה בה"א הידיעה היא מזיגה בין שני סגנונות, בעיה התובעת את פתרונה לא רק בשדה אמנות המוסיקה והציור וכו', כי אם כמעט בכל שדות החיים שלנו. אין פותרים את הבעיה על-ידי כך

¹ י. הירשברג, ה.שמואלי. א.א. בוסקוביץ', חיינו, יצירתו והגותו, כרמל, ירושלים, 1995, עמ' 68.

שמתעלמים ממנה. בוסקוביץ' כותב בסגנון מזרחי 'צרוף', והיסוד המערבי נעלם אצלו. פתרון מעניין בלי ספק, אך אינו ממצה ואינו מספק".

דברי דוד רוזליו מובאים בספר א.א. בוסקוביץ', חייו, יצירתו והגותו². מתוך רשימה לעיתון הארץ, 1.3.46.

אברהם שלונסקי:

- "אנו יודעים באיזו מידה אין זו ["הסוויטה שמית"] בשבילך רק חיבור מוזיקלי, אלא תמצית של מחשבה אמנותית מתקדמת ואני-מאמין של אמן עברי במולדתו".

דברי אברהם שלונסקי מובאים בספר א.א. בוסקוביץ', חייו, יצירתו והגותו³. מתוך מכתב אישי ל-א.א. בוסקוביץ'.

² שם, עמ' 69.

³ שם, עמ' 70.